YHTEISTILAT II

Kaupunginosan kerhotaloja

MEIDÄN YHTEINEN - OLOHUONE JA KEITTIÖ

Asuntoalueen yhteistilat ovat tärkeitä asukkaiden viihtymiselle ja yhteistoiminnalle. Kun julkiset palvelut ja asukkaiden vapaaehtoistyö toimivat yhteisissä tiloissa, ne täydentävät toisiaan, muodostavat lähiverkoston.

Aikanaan on rakennettu yhteistoimintaa varten seurojentaloja ja työväentaloja, myöhemmin ovat tulleet seurakuntatalot ja toimintakeskukset. Asukas- eli kerhotalot ovat uusin tapa tehdä vapaa-ajan tiloja asukkaiden käyttöön. Asukastaloja on rakennettu mm Helsingin uusille asuinalueilla. Tässä kuvataan tarkemmin Itä-Helsingissä sijaitsevan Kallahden uudisalueen asukastaloja.

Vanhalla alueella asukastalon toteuttaminen vaatii erilaisen organisoinnin kuin uudisalueella. Lähiöparannus voi synnyttää asukastalon toteuttamiseen tarvittavan yhteistyön.

Asukastalojen ajatus?

"Tutkimuksen mukaan uusilla asuinalueilla on siemen sosiaalisiin ongelmiin ja levottomuuteen. Uudet asukkaat muuttavat alueelle nopeassa tahdissa tuntematta etukäteen toisiaan. Kukin tuo mukanaan aiemman asuinympäristönsä, joka pikku hiljaa väistyy, kun tutustuu uuteen alueeseen ja naapureihin."

"Asukastalot ovat eräs yritys muodostaa yhteyksiä eri taloissa asuvien asukkaiden välille. Ei ole näet mitään "idioottivarmaa" konstia, jolla positiiviset yhteydet syntyisivät ja että asuinympäristö sen jälkeen kehittyisi viihtyisäksi. Asukastalojen odotetaan luovan rakentavia kontakteja asukkaiden välille, sillä juuri ne lievittävät asukkaiden välisiä jännitteitä." (Mietteitä Kallahdesta)

Pitääkö kaikissa yhteistiloissa olla puolapuut ?
Voiko yhden talon kerhohuoneen sijasta olla kaupunginosan asukastalo ?
Missä meillä voi järjestää 5- tai 50 vuotisjuhlat ?
Mitäs kun mopoa ei saa kunnostaa pihalla ?

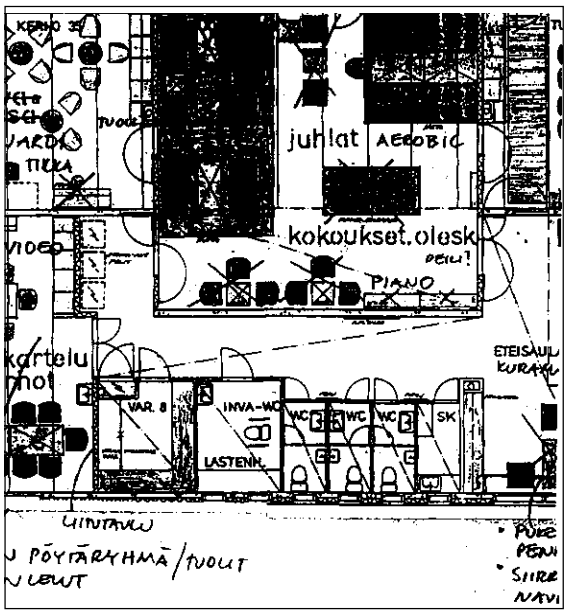

Gabron luonnos (Arkkit. Sakari Laitinen)

Perhejuhlan valmistelua Vietto-talossa. Kuva Arhi Päivärinta.

Perinteisesti on talokohtaisesti rakennettu yhteistiloja, joihin on kuulunut saunojen ja säilytystilojen lisäksi kerho- ja askarteluhuoneita. Tilat on usein sijoitettu kellarikerrokseen. Syynä tilojen vähäiseen käyttöön on usein se että:
- tilat ovat ikkunattomia ja epäviihtyisiä
- ne ovat huonosti varusteltuja
- kulku on hankalaa, esim. kellarikäytävästä
- melu kuuluu asuntoihin ja rajoittaa käyttöä
- tiloja saa käyttää vain oman talon väki.

Kun tilojen käyttö on jäänyt vähäiseksi, ne on saatettu ottaa muuhun käyttöön.

Kallahden malli - asukastalot

Kallahdessa yhteistiloja rakennettiin tavanomainen määrä, 2% asuntokerrosalasta. Puolet tilasta sijoitettiin asuintaloihin, puolet erillisiin asukastaloihin. Asukastalojen ideoinnissa olivat mukana kaupunginosan järjestöt, vanhat asukkaat ja kaupungin virkamiehet. Myöhemmin mukaan tulivat alueen uudet asukkaat.

Alueen paikoitusyhtiöt rakensivat ja kalustivat asukastalot ja ne valmistuivat yhtaikaa asuntojen kanssa. Kullakin talolla on oma toimintaideansa ja yhdessä ne muodostavat monipuolisen kokonaisuuden, jota voi nimittää monitoimitaloksi.

Neljä erilaista taloa

Vietto-talo keskittyy askarteluun. Siellä on
- puutyöverstas; koneiden käyttö opetetaan
- kankaankudonta- ja ompelutila
- takkatupa kerhoja, kokouksia ja juhlia varten.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana takkatuvassa järjestettiin 100 erilaista tilaisuutta kuten nimi- ja syntymäpäiviä, kastejuhlia ja häitä. Keittokomerossa on 60 hengen astiasto, jota voi lainata.

Gabro-talo on musiikkitalo, jossa on:
- pianosali; salia käyttää myös musiikkiopisto
- kerhohuoneita
- tupakeittiö astioineen.

Talossa toimii aerobic-ryhmiä, atk- ja kivikerho sekä "aikuisten naisten" ryhmä. Kalustukseen kuluu myös biljardipöytä.

Kerhotalo Parkki on verstas ja "melutalo", jossa:
- autojen ja polkupyörien korjausverstas
- bändien harjoitteluhuoneita
- sali ja hyvin varustettu keittokomero
- kallahtelaisten oma kirpputori.

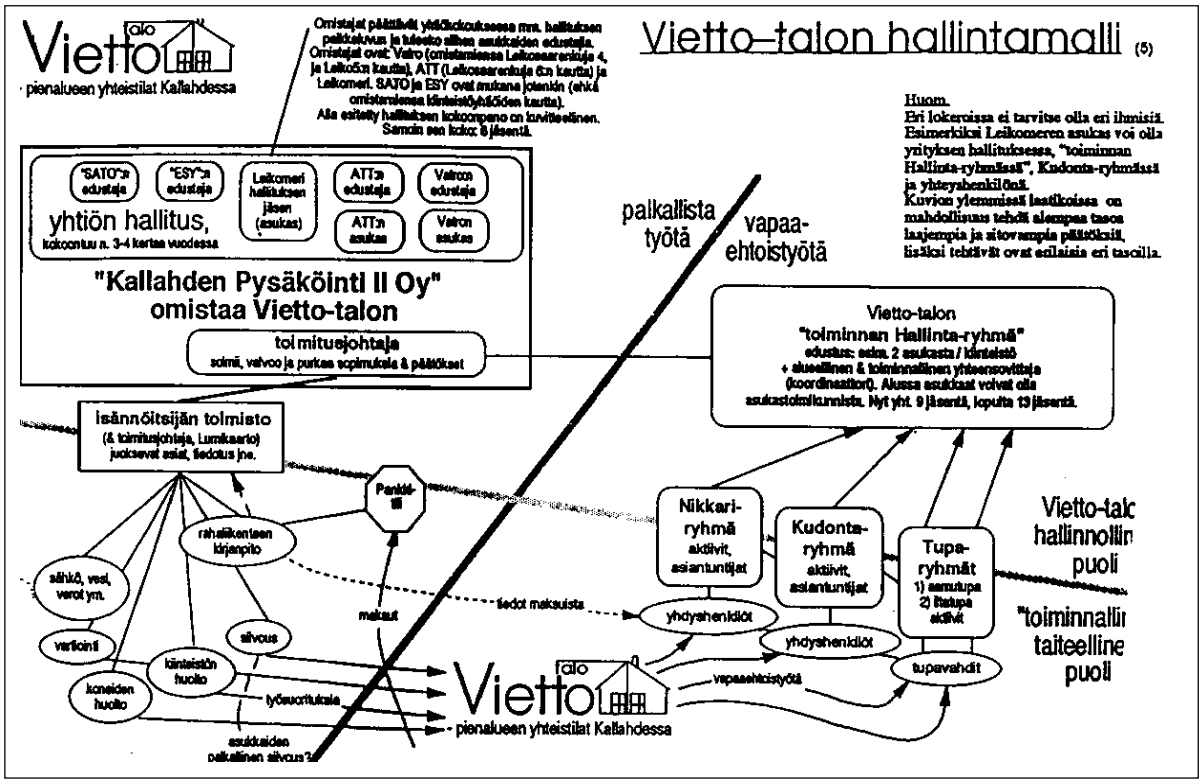

Viettotalon hallintamalli perustuu palkallisen ja vapaaehtoistyön yhteensovitukseen. Asukkaiden omistama pysäköintiyhtiö hallinnoi asukastaloja ja käyttöä koordinoi asukkaista koostuva ryhmä. Kuva Arhi Päivärinta.

Saseka-talo on vanha tehtaan ruokala, joka on saneerattu kokous- ja juhlataloksi (n. 1000 m^2). Osasta taloa huolehtii Mannerheimin Lastensuojeluliiton Vuosaaren osasto, joka ideoi ja kehittää toimintaa asukkaiden kanssa. Talossa on:

- Saseka-sali 150:lle, piano ja Av-laitteet
- avointa toimintaa ja kerhoja lapsille
- päivähoitoa ja puistotäti
- taideseuran taidekursseja ja -näyttelyitä
- pimiö valokuvauskerholaisille
- elintarvikekioski
- pitopalvelun kahvila
- sauna.

Omistus ja käyttöoikeus

Kallahden neljä paikoitusyhtiötä omistavat asukastalot. Asukastalojen säännöt on laadittu siten, että kaikki Kallahden asukkaat saavat käyttää taloja mielenkiintonsa mukaan. Asukkaat ovat yhtä lailla käyttäjiä riippumatta siitä, asuvatko he omistus-, asumisoikeus-, osaomistus- vai vuokra-asunnossa. Kallahtelaiset ovat päässeet heti muutettuaan mukaan asukastalojen suunnitteluun ja toimintaan.

Hallinta

Jokaista taloa hallinnoi asukkaiden muodostama hallintaryhmä. Siihen kuuluu taloyhtiöiden edustajia ja toimitusjohtaja, eri tilojen yhdyshenkilöt sekä yhdyskuntatyöntekijä. Vastuu toiminnasta kuuluu talon hallintaryhmälle.

Vastuu erikoistiloista on vapaaehtoisilla yhdyshenkilöillä. Asukkaat ottavat suoraan heihin yhteyttä tarvitessaan tiloja tai tietoja kerhoista. Asukkaat osallistuvat myös kerhojen vetäjinä. Eri alojen harrastajia kootaan yhteen ja tarvittaessa järjestetään sopivaa koulutusta. Tällöin apua saadaan esimerkiksi työväenopistolta tai kulttuuri- ja nuorisoasiainkeskukselta.

Käyttömaksut

Osan asukastalojen kustannuksista asukkaat maksavat asuntojen hinnoissa, yhtiövastikkeissa tai vuokrissa. Asukastalojen aiheuttama lisäkustannus asuntoa kohti vastaa vajaata neliötä pinta-alasta. Erikoistilojen käytöstä peritään käyttömaksua. Ulkopuolisilta maksu on korkeampi.

Nikkari-tilaan!

...arin maksut:
...ahtelaisille maksu on 50 mk/ 6kk ja ...
...ville 150 mk/ 6kk. Yhdellä maksulla pääsee ...
...an myös samassa huoneistossa asuva puoliso ja
...apset. — 'Avoimet ovet'-aika on ilmainen.

Miksi sinä pääset näin halvalla:
Kallahden asukastalojen välillä noudatetaan 'vasta-vuoroisuus periaatetta': kun pääset omistaja-asukkaan hinnalla 'meidän' taloon, pääsemme 'teidän' taloon. Kallahden ulkopuolella asuvat eivät osallistu minkään asukastalon maksamiseen, joten heille maksu on korkeampi.

Kallahdessa tulee kesällä 1995 olemaan valmiina kaikki neljä asukastaloa: Vietto-talo, Gabrotalo, Parkki kulkuneuvo-/metalli verstas & bänditilat sekä 'Sasekan rakennus'. Jokainen Kallahden asukas osallistuu jonkun asukastalon maksamiseen.

Nikkarin hallinta:
Nikkaria hallinnoi asukkaista koostuva Vietto-tal... 'hallintaryhmä' ja käytännössä Nikkariryhmä. Ka... Nikkarin yhdyshenkilöt tekevät vapaaehtoist... eikä kukaan saa tekemästään työstä korvausta.

...oneet ...taso- ...penkki, ...säilyttä- ...oima pe- ...mansa ai-

...toimintaa tai ...tyä varten).

Terveisin Nikkarin yhdyshenki...

Kerhotalojen erityyppiset,
eri tavoin kalustetut
tilat ja talojen
yhteensovitetut säännöt
mahdollistavat monipuolisen,
ajan myötä joustavan,
asukkaiden elinkaaren
ja tarpeiden mukaan muuttuvan,
eri intresseistä
lähtevän toiminnan.

Kallahti pähkinänkuoressa

Kallahti on Helsingin kaupungin Vuosaaren kaupunginosan keskeinen alue, jossa 1995 oli noin 5.000 asukasta ja vuosituhannen lopussa n 7.200 asukasta. Kaikkien Vuosaaren uusien alueiden valmistuttua noin vuonna 2003 alueella osuu n 35.000 asukasta. Päätös sataman rakentamisesta tulee nostamaan työpaikkojen määrää aikaisemmasta arvioista, joka on ollut 2.700 työpaikkaa.

Kallahden asukastalojen takana on pitkäjänteistä työtä, jota on tehnyt "Hyvä Vuosaari"-projekti. Sosiaalitoimi käynnisti tämän monihallintokuntaisen hankkeen 1985. Asukastalot ovat toimineet hieman yli vuoden. Toiminta näyttää löytäneen muotonsa ja asukkaat ovat olleet asukastaloihinsa tyytyväisiä. Projekti jatkuu toisaalta jälkiseurantana, toisaalta Vuosaaren uudempien alueiden toteuttamisessa.

Lisätietoja:

Asukkaiden Kallahti, raportti asukkaiden tulevaisuudenverstaasta 10.10.-17.11. 1994

Jormanainen, Marja-Leena: Vietto, Parkki, Gabro, Saseka, Kallahden asukkaille, artikkeli Uuso 6/95

Asukasesitteitä: Kerhotalo SASEKA, Vietto -pienalueen yhteistilat Kallahdessa, Parkki, Kallahden viihtyisä asuntoalue kohoaa meren rantaan. Esite. Helsingin kaupunginkanslia, tammikuu 1993

Kallahden kolmas kerhotalo valmistuu odottamaan asukkaita, lehdistötiedote

Kaivonkatsojantien kerhotalo, irtokalusteet ja varusteet, Satoarkkitehdit/Heikki Tuovinen Helsinki 1994 sekä: logot, arkkitehtitoimisto Heikki Tuovinen 1994

Levón Bengt-Vilhelm: Kaikille soveltuva asuinympäristö, Helsingin kaupungin sosiaaliviraston julkaisusarja A 5/1989

Varonen Minna-Kaisa: Vuosaaren maankäytön suunnittelusta vuosina 1980-1994. Helsingin kaupungin tietokeskuksen muistioita 1995:5

Viirkorpi Paavo: Suunnitteluyhteistyötä yksin, yhdessä ja erikseen. Hyvä-Vuosaari-projektin ja Kekkola-projektin seurantatutkimus. Asuntohallitus 18:1993

Viirkorpi, Paavo: Hyvä-Vuosaari-projektin seurantatutkimus. Väliraportti. Helsingin kaupungin sosiaaliviraston julkaisusarja A 9/1988

Vuorela-Wiik, Maarit: Arki uudella asuinalueella. Kallahden asumistyytyväisyys. Helsingin kaupungin tietokeskuksen muistioita 1995:3.

Vuosaaren aluerakentamisprojekti, Kallahden toteuttamisohjelma 1994, Helsingin kaupunginkanslian julkaisusarja A 9/1994 (toteuttamisohjelmat 1990, 1992)

Yhteystiedot Stakes/Ympäristö ja hyvinvointi Erikoissuunnittelija Marja Kurenniemi, PL 220, 00531 HELSINKI, puh 09-39671, fax 09-3967 2007, marja.kurenniemi@stakes.fi

Tutustu muihin ideakortteihin http://www.stakes.fi/hyvinvointi/ymp/ideakortti ISSN 1456-4475